Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807 4-0237 Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 84. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 4, 1952. VOL. LX

ШАНСИ ТЕФТА І КІФОВЕРА ПОКРАЩАЛИ

Останні звідомлення з правиборів у стейтах Висконсин і Небраска в Републиканській партії поставили сен. Роберта А. Тефта на першому місці серед інших кандидатів. Його сила зросла головно тому, що в стейті Небраска він переміг впливового сен. Роберта С. Кера, з Оклагоми, який мав за собою стейтовий партійний апарат. Він навіть дістав більше голосів у Небрасці ніж ген. Двайт Д. Айзенгавер. Одначе голоси, що впали на чотирьох інших кандидатів разом, тобто на Айзенгавера, Ворена й Стассена, не дають йому абсолютної більшости. Тефт мав коло 40.6 відсотків голосів у Висконсин, Ворен дістав у Висконсин 33.7 відсотків, отже опинився на другому місці, а Стассен на третьому, діставши там 22 відсотків, хоч при попередніх правиборах це був „його стейт". У Небрасці Тефт дістав 36%, Айзенгавер 29%, Стассен 25%. Разом дістав Тефт 40 делегатів з обидвох стейтів, Ворен дістав шість перших своїх делегатів на конвенцію, а інші делегати ще непевні.

В Демократичній партії сен. Естес Кіфовер майже не мав опозиції при правиборах і тому у Висконсин він дістав 85% голосів, які запевнили йому 36 делегатів з 28 голосами, бо демократичні делегати можуть мати по пів голосу на конвенції. Правибори в Небрасці були тільки дорадчі, одначе Кіфовер дістав там 59 відсотків голосів, бо сен. Кер він за собою сильну агітацію теж і серед демократів. Він твердить, що 8 демократичних делегатів це його прихильники. З уваги на зростаючу силу Тефта, керівник кампанії Айзенгавера, сен. Кабот Лодж виїхав до Европи на конференцію з ген. Айзенгавером.

„ОДУШЕВЛЕНИЙ ПЕРЕМОГОЮ"

Сенатор Роберт А. Тефт, кандидат на републіканського кандидата на президента країни, задоволено сміється, тримаючи в руці газету із великим заголовком про його перемогу в правиборах в двох стейтах. Сенатор Тефт заявив, що він одушевлений тою перемогою, вважаючи „що його кінцеві вигляди на перемогу є не менші від вигляді його найбільшого републіканського суперника, ген. Двайта Айзенгавера.

АЧЕСОН УСПОКОЮЄ ТІТА В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що югославський маршал Тіто непотрібно турбується передбаченими нарадами Злучених Держав, Британії й Італії в справі Трієсту, бо на цих нарадах справа не буде вирішена. Ачесон згадує, що тоді справа Трієсту обговорена тільки на прохання самої Італії, яка вимагає признання її права участи в адміністрації Трієсту й околиці, що її виконують тепер англійці й американці. — Це ж заявив Лондоні міністер закордонних справ Антоні Іден. Ачесон обговорив про цю справу у відповідь на запит одного кореспондента під час пресової конференції. — З інших справ, порушених на пресовій конференції, звертає увагу думка Ачесона про Сталінову відповідь на запит американських газетярів про можливість третьої війни й про інші справи. Ачесон гадає, що Сталінова відповідь є тільки загальна і не каже нічого нового.

Кенан сподівається, що він причиниться до покращання відносин з СССР

Вашингтон. — Новопризначений посол до Москви, Джордж Кенан вже зложив свою присягу як чотирнадцятий посол ЗДА до СССР. Новий посол висловив своє бажання прикласти усіх зусиль, щоб зменшити теперішнє напруження в міжнародні відносинах. Дж. Кенан, що має тепер 48 років, це перший американський посол в Москві, що володіє російською мовою. Як знавець російських справ, він вважав, що справа тіснійших зносин між його країною й Росією вже дозріла. Він вказує, що деякі посунення Москви, а серед них справа Німеччини, відповідь Сталіна журналістам тощо, дають підставу припускати, що Кремль прагне відпружити політичне напруження. Існує переконання, що новий посол впевнений, що вожді СССР не бажають нової світової війни й не обмислюють зброї проти Західньої Европи. За його думкою, — дозволити тривати й зростати теперішньому напруженню, це означає висовування тих нерозрішимих справ, які доведуть до війни. Дж. Кенан прагнув би привернути призабуті вже тепер самостійні зносини американських і совєтських діячів, без вплину на них подразненої публічної думки. Одначе Кенан не надіється на негайне покращання відносин між двома державами, поскільки існує ще низка спірних роблем.

ДЖОРДЖ Ф. КЕННАН

ДОКАЗАНО БРЕХНЮ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ

НАУКОВЦІ ВИЯВИЛИ ФАЛШ КОМУНІСТИЧНИХ „ДОКУМЕНТІВ" ПРО ВЕДЕНУ АМЕРИКАНЦЯМИ БАКТЕРІОЛОГІЧНУ ВІЙНУ В КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. Світово відомі спеціялісти-науковці виявили безсумнівний фалш опублікованих комуністами „документів" про здогадне ведення американцями біологічної війни в Кореї, виявлюючи тим самим одну з найбільших брехень комуністичної пропаганди. Справа почалася з того, що совєтський представник в Об'єднаних Націях, Яків Малік, вніс окрему резолюцію, домагаючись засуду Злучених Держав за нібито ведену ними в Кореї бактеріологічну війну. Малік намагався „доказувати", що страшні пошесті чуми, холери, тифу та інших недуг поширюються в Північній Кореї з того, що американці скидають з літаків заражені тими недугами паразити. Пропозицію Злучених Держав, щоб перевірку того закиду доручити окремій Комісії Міжнародного Червоного Хреста, комуністи відкинули, як теж не дали відповіді на пропозицію Міжнародної Організації Здоров'я, яка хотіла вислати до Північної Кореї лікарів та медикаменти для боротьби проти пошестей. Натомість для підтримки совєтських обвинувачень в Об'єднаних Націях, в комуністичних країнах почалася найширша і найбільш вміле плянована пропаганда, а китайська комуністична преса в дні 15-го березня опублікувала навіть низку „документів" — фотографій, які мали б представляти „документальні докази", що американці користуються бактеріологічною зброєю. Одержавши ці фотографії, Ню Йорк Таймс звернувся до світової слави вчених і спеціялістів, щоб вони видали свою опінію, що й вони зробили. З найдбайливішого розгляду тих „документів" виходить, що: — 1. Опубліковані комуністами в побільшених фотографіях „смертоносні паразити", що їх мали скинути в Кореї „американські імперіялістичні напасники", виявилися цілком нешкідливими комахами, які в жадному разі не можуть бути носіями будь-яких пошестей; 2. Представлені на комуністичних фотографіях мікроскопійні „бацилі гангрени" показалися під мікроскопом бацилями цілком нешкідливих принціпів; 3. Опублікована комуністами фотографія американської бомби, в якій мали б бути скидувані заразливі бацилі, виявилася нерозривною „бомбою" для скидування пропагандивних летючок за ворожими лініями і яка не мала б бути використана для жадних інших цілей. Комуністи грубо пробрехалися, але це не перший і не останній раз і наврядчи що характер цієї чергової брехні скоро довідається постійно обдурюваний підсовєтський народ.

Сенат признає стейтам контролю над прибережною нафтою

Вашингтон. — Сенат ухвалив 50 голосами проти 35 законопроєкт, який дає приморським стейтам право власности на цінні мінерали, що знаходяться під водою коло їхніх берегів. Тут іде головно про нафтові джерела, яких тепер знаходять щораз більше. Ухвала іде проти тимчасового вирішення федерального уряду, що признає Злученим Державам як цілості право до занурених під морською водою нафтових і інших мінеральних ресурсів. Законопроєкт, званий „Голланд Бил", ухвалено в Сенаті без уваги на партійну приналежність. Подібний проєкт ухвалила була вже Палата Репрезентантів з початком поточного року. Якщо б узгіднений обидвома палатами законопроєкт був ухвалений, то заходить можливість, що президент покладе проти нього своє вето, як це зробив був уже раз давніше.

Голяндська королева приїхала на відвідини Америки

Вашингтон. — Голяндська королева Юліянна й її чоловік, князь Бернгард, приїхали до столиці літаком Роял Доч Ерлайнс ДС-6, розпочинаючи цим нову історичну карту в товариськім житті Білого Дому. Літак з назвою „Літаючий Голяндець" (Флайнг Дочмен) прилетів точно в назначений наперед 4 годині пополудні до Національного літовища, де зустрінув гостей президент Труман та його жінка. На привіт королевій дались чути традиційні 21 гарматні постріли, а під час їзди до Білого Дому вітала їх товпа народу, якої число нараховують на 200,000. З королівською парою приїхали високі голяндські державні урядовці, з міністром закордонних справ д-ром Дірк У. Стікером на чолі. Юліянна і її чоловік перебудуть в Стейтах три тижні, а один тиждень у Канаді, заки повернуться домів.

День 17-го вересня встановлено як „День Громадянства"

Вашингтон. — Дня 29-го лютого ц. р. президент Труман підписав ухвалену обома палатами Конгресу спільну резолюцію, на підставі якої день 17-го вересня обходитиметься кожного року як „День Громадянства" (Ситизеншип Дей). Резолюція уповноважнює президента країни вдавати кожного року на цей день відповідну проклямацію та рекомендує широким колам тих громадян, що набули громадянські права країни через натуралізацію або досягнення відповідного віку, влаштовувати відповідні імпрези і обходи. День 17-го вересня вибрано на це свято, бо дня 17-го, бо в тому ж дні 1787-го року була підписана Конституція Злучених Держав, яка і встановляє громадянство країни та дає тим громадянам незрівняні вольности. Робиться відповідні заходи та приготовляється відповідні публікації для оформлення святкувань цього напрямку великого „Дня". Справою займається і її веде Бюро Генерального Прокуратора.

Страйк працівників телеграфу

Вашингтон. — Страйк працівників телеграфічної агенції Вестерн Юніон, що домагаються підвищення заробітної платні, спричинив перерву в обслугуванні населення цією агенцією. Покищо до страйку прилучилося 30,000 працівників Вестерн Юніон. При вході до головного будинку цієї агенції у Вашингтоні видно оповістка такого змісту: „Нам прикро, що із-за страйку, ми часово неспроможні приймати телеграм і поштових переказів. Ми сподіваємось незадовго відновити обслугування". Керівництво Вестерн Юніон висловлює певність, що багато з давніх працівників, що щиро прив'язані до своєї праці, повернуться на свої місця. Страйк цей ще не поширився на Ню Йорк, хоч 15 осіб пікетують будинок Вестерн Юніон при вулиці Гудсон.

„СКИТАЛЬСЬКИЙ ХЛІБ" НА БАЗАРАХ В Н. ЙОРКУ

Ню Йорк. — Доказом того, як американські торговці вміють використовувати обставини і „моду" може послужити такий приклад: на деяких міських базарах, головно в районах з великою кількістю новоприбулих імігрантів, рекламується і продається тепер „Д.П.-бред" — „скитальський хліб" Продавці, видно, зорієнтувалися, що новоприбулі мають „інший смак" і намагаються догодити їм бодай назвою і виглядом хліба.

Перше підводне судно для атаки

Ню Лондон, у стейті Конектикат. — Ю. С. Тріґґер, перше підводне судно для атаки з великою швидкістю, випущене з тутешньої бази підводних суден, щоб воно могло присвятитися до воєнної фльоти. Хоч точні дані про устаткування й боєздатність судна держані в тасмниці з уваги на безпеку, то командувач Едвард Л. Біч твердить, що воно буде порушуватися під водою швидше ніж яке небудь інше підводне судно, збудоване давніше в цілому світі. На ділі воно може плисти швидше під водою ніж на поверхні води. Тепер будують ще п'ять інших таких суден. Два будуть викінчені в Електрік Бовт Компані в Гротон, тобто в варстаті, де побудована лодка Тріґґер, а три в варстатах фльоти в Портсмут, Н. Г.

Дванадцять держав вносять справу Тунісу перед ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Одинадцять держав Середнього Сходу і Лі́берія внесли справу Тунісу перед Раду Безпеки ОН, щоб вона зайнялася кризою в цьому французькому протектораті, в якому ситуація з кожним днем погіршується. Та навіть найбільш оптимістичні опікуни цього внеску до Ради Безпеки не вірять, щоб їхня просьба здобула більшість сімох голосів, потрібних до того, щоб справа Тунісу дісталася на денний порядок Ради Безпеки. ЗДА можуть мати вирішний голос в цій справі, та вони ще не заявили, чи будуть підтримувати цю справу. Дванадцять держав обвинувачують Францію в тому, що вона вжила репресивних заходів проти туніських націоналістів, а також „глузує" собі з волі туніського народу, вживаючи натиску на туніського бея, — щоб той зміняв на бажання Франції кабінет міністрів.

Суттон засуджений ще раз на досмертну тюрму

Ню Йорк. — В понеділок покінчилася в повітовім суді в Квінс судова розправа проти грабіжників банку два роки тому. Судейська лава признала винуватими Вилі Суттона, звісного теж під іменем „Актор" та його товариша Тамеса Клінга (званого „Скажений пес") — обидвох винуватими в крадіжу $63,942. Суттона вважають за майстра в ограблюванні банків, а його ім'я стало ще більше звісним тому, що після його арештування 18 лютого в Брукліні, хтось застрілив Арнольда Шустера, що пізнав його і дав знати поліції. Накладаючи в середу кару на Суттона, суддя Луіс Голдстін засудив його на в'язницю від 30 років до смерти, при чому сказав, що жаліє, що не може покарати його смертю. Суттон дістав був уже один такий присуд 33 роки тому, одначе втік з тюрми в Сінг-Сінг 1932 р. і скривався доти, доки Шустер не відкрив його приподкова в Брукліні. Проголошення кари для Клінга відложено на пізніше.

Секретар фльоти про Китай і Формозу

Токіо. — Секретар фльоти Дан А. Кімбал, який відбуває інспекційну подорож по Далекому Сході, заявив, що американська фльота розіб'є на порох китайських комуністів, коли б вони старалися здобути Формозу. Коли б націоналісти з Формози робили менші спроби висадки на китайському континенті, то американська фльота не пригладалася б такій акції. Вашингтон. — Хоч секретар Кімбал заявив, що він висловлює особисту думку, то Департамент Стейту в Вашингтоні заявив, що нічо не змінилося в політиці ЗДА супроти Китаю і Формози і що заява секретаря фльоти не була перед опублікованням узгіднена з відповідними чинниками в Департаменті Стейту.

Чистка в Чехословаччині; концентраційні табори в східній Німеччині

Відень. — Нова чистка на керівних становищах в Чехословаччині потребувала двох нових жертв. Вичищено двох заступників міністрів безпеки, Бавдиса і Біну. „Руде Право" пише, що „після ліквідації ворожих агентів серед партії, треба направити ту шкоду, яку вони спричинили."

Бонн. — Парляментарна комісія доносить, що 6,300 німецької молоді в віці нижче 18 років проживають у комуністичних тюрмах Східної Німеччини, або Совєтської Росії. — Комісія взиває уряд Західної Німеччини, щоб він домагався вияснення від уряду Східної Німеччини, в яких умовах мучаться ті дитячі політичні злочинці, що їх силою вивели з їхніх родин Комісія домагається амнестії для арештованих, або принаймні поліпшення умов, серед яких вони живуть.

Аліянти підкреслюють свою рішучість в переговорах в Кореї

Токіо. — Аліянтський представник на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї заявив вчора з цілою рішучістю, що аліянтське становище проти совєтської участи в невтральній комісії для контролі виконання постанов перемир'я є остаточне і незмінне, без уваги на те, на якому рівні та в якому напрямку дальші переговори проходитимуть. Ця справа є однією з головних причин теперішньої „мертвої точки" в нарадах. Комуністи доконче домагаються, щоб членом передбаченої невтральної комісії для контролі постанов перемир'я був совєтський представник. Натомість аліянти рішучо відкидають совєтську кандидатуру, не вважаючи Совєтський Союз за невтральну країну в корейській війні, навпаки, вважаючи його за головного спричинника і керівника тої війни.

Австрія протестує проти окупації

Відень. — Австрійська Національна Асамблея прийняла резолюцію, в якій протестує проти продовжуваної військової окупації країни, проти військових судів та „економічного" визиску Австрії окупаційними великодержавами. Зібрання Національної Асамблеї відбулося в зв'язку з новими пропозиціями західних союзників в справі австрійської самостійности. Міністер закордонних справ, Карл Грубер, заявив, що нові пропозиції в справі миру з Австрією дають цій країні назад волю рішати в своїй власній справі. Міністер сподіється, що і „Совєтська Росія прийде до такого самого погляду," — хоч досі „Австрія є жертвою совєтської загорбної політики." Та Совєти ніяк не можуть згодитися на пропозицію західних держав, щоб відмовитися від того, що вони вважають за власність націстів, а також і від „воєнної здобичі."

ВИСИЛКА ГАЗЕТ ПОШТОЮ ПОДОРОЖІЛА НА 10%

Вашингтон. — Почінаючи від 1 квітня поштова оплата за висилку газет подорожіла на 10 відсотків. Закон, який увійшов у життя поточного року, вимагає поступової підвишки поштових оплат так званої „другої кляси", до якої належать газети й деякі інші друки. Наступного, отже 1953 р., прийде дальша підвишка на 10%, а в 1954 р. — теж у місці квітні — знову на 10%. Разом, згідно з законом, оплати другої кляси будуть підвищені на 30% впродовж трьох років. Відповідно будуть підвищені оплати силок третьої кляси в надії, що пошта стане з часом самовистачальна. Теперішня оплата поштова за газети виносить два центи за газету вагою двох унцій, а за кожну додаткову повну й неповну унцію по одному центі. Так напр. газета величиною 16 сторінок потребуватиме оплати три центи, якщо її вага не перевищає чотири унції. Закон передбачує, що підвишка на 10 відсотків не відноситься до гуртової ваги газет, що вважаються органами релігійних, виховних, наукових, чоловіколюбних, робітничих, рільничих, ветеранських та братніх-допомогових організацій, або природничо-наукових видань, що мають бути вживані в шкільних клясах або в читальнях для релігійних інструкцій.

Бомба на німецько жидівській конференції

Гага. — Оце вже другий раз хтось висилає поштою бомбу, щоб убити німецьких політичних представників. Цим разом бомбу вислано на адресу німецько-жидівської конференції, яка відбувалася в Газі. На конференції були представники Німеччини, Ізраїля та делегати світового жидівства, які нараджувалися над справою відшкодування за протижидівські дії в Гітлерівській Німеччині. Завдяки щастю і обережності, бомбу вчасно унешкідливили. Хоч разом з бомбою знайдено погрози німцям за нищення жидів, то голяндська поліція думає, що невиключена тут і можливість провокації.

Вояк вбив свого офіцера, щоб повернутись додому

Ямпасас, Тексас. — Військова влада розглядає тут небуденну справу дев'ятнадцятилітнього вояка М. Кунака. М. Кунака, що походить з Балтимора, обвинувачують в наперед обмисленім душогубстві, — а саме, саморобною кулею, він недавно застрілив лейтенанта Г. Вилиємсона. Доконавши душогубства, на очах свідків, Кунак не пробував ховатись, а спокійно дав себе арештувати. Душогубець заявив, що його вчинок був викликаний тим, що лейтенант намагався перешкодити виступу Кунака з війська. Душогубець розуміє, що йому грозить кара смерти.

ЗАГАЛЬНЕ НЕДОВІР'Я ДО ГОСПОДАРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В МОСКВІ

Париж. — Сьогодні має початися в Москві довго підготовлювана і пропагандивно широко розголошена міжнародна господарська конференція в Москві, але світ вже наперед поставив її в рамки „акцій" на совєтських „акцій", і що до цієї чергової поставився холодно та з великим недовір'ям. Значить свою повну політичну компромітацію в світі, Москва намагалася використати для політичних цілей складне господарські положення в світі та господарськими обіцянками відвернути від Заходу увагу головно малих країн всіх континентів. — Політичне недовір'я до Москви причинилося у великій мірі теж до господарського і торговельного недовір'я, яке виразно виявляється у зв'язку з конференцією. Правда, приватні підприємці з деяких країн, включно з Англією, поїхали на ту конференцію, але урядів всіх вільних країн, включно з огірченими на Захід орієнтальними, не тільки не вислали на ту конференцію своїх офіціяльних представників, але й виразно висловили своє недовір'я та незгоду до неї.

ФРАНЦІЯ ДОПОМАГАТИМЕ ВИЗВОЛЬНИМ РУХАМ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Париж. — Тут проголошено створення окремого французького Комітету для Вільної Европи, завданням якого буде допомагати визвольним рухам поневолених совєтами народів Центральної і Східної Европи. Головство Комітету, який співпрацюватиме з екзильними представниками поневолених народів, перебрав колишній французький прем'єр Поль Рейно. Дальших подробиць щодо складу Комітету ще не подано.

БРИТАНІЯ ПРОПОНУЄ СУДАНОВІ ОБМЕЖЕНЕ САМОУПРАВЛІННЯ

Хартум, Судан. — Британський уряд запропонував Суданові нову конституцію, на підставі якої теперішній британський генеральний губернатор тої африканської території буде й шефом держави, але яка передбачує рівночасне створення місцевого парляменту і уряду. Проєкт цієї конституції ігнорує єгипетське проголошення короля Фарука володарем Судану, що й стало, разом з єгипетськими претенсіями до Суезу, причиною теперішнього англо-єгипетського конфлікту в міжнародному маштабі. Нова конституція мала б заступити правильник з договору з 1899 року, в якому встановлясь спільне англо-єгипетське управління Судану. До цього часу губернаторами Судану були тільки англійці, іменовані королем Англії і признавані королем Єгипту. Минулої осені Єгипет уневажнив однобічно договір з 1899-го року та проголосив себе єдиним володарем Судану. Британія і сама суданська асамблея відкинули цю акцію Єгипту, яка тепер мала б стати предметом нових англо-єгипетських переговорів в Каїро. Але й сама суданська опінія в цій справі поділена, бо там одні симпатизують з Британією, а інші з Єгиптом. Теперішній проєкт нової конституції приготовано у виконанні обіцянки секретаря закордонних справ Ідена, який запевнив, що Судан матиме самоуправління найпізніше в 1952-гому році. Державний секретар сер Робертсон, який зголосив проєкт конституції, заявив, що вона буде останнім етапом до повної незалежности і суверенности Судану в недалекій майбутності.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО СИЛУ ТА МИР

Читаючи обширний звіт ген. Двайта Айзенгавера, начального команданта аліянтських збройних сил в Европі, переданий урядам 14 країн, обнятих Організацією Північно Атлантійського Пакту: можна з певністю твердити, що демократичний світ вже навіть сьогодні може оборонити себе перед новою аґресією з боку СССР. Це є велика новина, зокрема тоді, коли вона походить з таких військових кол, які не так давно постійно говорили про Західну Европу в такому розумінні, що там нема збройної сили, яка стримала б совєтський похід аж до самого Атлантику, якщо б він почався .

Сталін, якому ніхто не відмовляє зручности і хитрости в політичній стратегії , добре розуміючи, яке враження може спричинити звідомлення ген. Айзенгавера у цілому світі, також заговорив на тему миру і війни, заявляючи у відповіді на запити американських журналістів, що світ не стоїть сьогодні ближче Третьої війни, як це було два чи три роки тому, та що капіталістичний і комуністичний світ можуть, при певних умовинах, жити в мирі. Як слушно завважують, відповіді Сталіна, включаючи і його заяву про соборну Німеччину, нічого нового не сказали. В політичному і міжнародному значенню ніхто з цього не став розумніший, тим більше, що так досі бувало, що як тільки Сталін говорив про мир, зараз починалася якась нова совєтська аґресія. Можливо, що з чимсь подібним доведеться і тепер рахуватись. Москва ж не буде тихо сидіти, а буде намагатись на різні способи підривати ще більше ту силу, про яку говорить ген. Айзенгавер.

Звідомлення ген. Айзенгавера складене так, що дає у багатьох місцях відповіді на питання, які хотіли б від нього почути ті американці, що раді були б бачити його особу з новим роком як президента у Білому Домі. В звіті є гостре слово проти безбожницького комунізму, є пересторога для робітничих юній, тут і в Европі, перед комуністичними впливами, є потіха для тих, що відчувають податкові тягарі та є — що найважніше — глибока віра, що розбудовуючи силу демократій, спричинимо обмеження збросння у світі й змусимо Кремль до миру та залишення агресивних метод. Ген. Айзенгавер кладе натиск на те, що комуністичний світ, побачивши силу демократій, прямо не відважиться на аґресію, яка могла б викликати світову війну. „Ми хочемо миру. Ми хочемо також волі, як й індивідуальних прав, яким присвячена уся наша цивілізація", каже ген. Айзенгавер. І він переконаний, що це все можна осягнути, коли вільні народи будуть об'єднані, позбавлені еґоїзму і готові до співпраці й посвяти.

У звідомленні ген. Айзенгавера є багато доброго про Европу, що є на шляху до об'єднання і федерації. Це для нього дуже важливе, бо він вважає, що Европа являється рішальним чинником у боротьбі з комуністичною аґресією і російським імперіялізмом, загрозу якого він вповні розуміє. Дуже багато місця присвятив Айзенгавер німецькій проблемі, що також слушне. Тільки одного там нема: нема згадки про поневолену Москвою Европу. Він вправді говорить про Европу, але думає про західну, вільну. Правда, ген. Айзенгавер здав звідомлення з акції щодо країн, які є членами Організації Північно-Атлантійського Пакту, але він порушив справу миру і волі, а ця справа обходить цілий світ, а найбільше тих, що в неволі.

Так склалося, що і Айзенгавер і Сталін заговорили в один час про мир і співжиття і — на свій лад — кожний з них твердить, що вони можливі. Не знаємо, як багато у вільному світі людей, щоб їх це переконало. Зате гірко читати такі заключення тим, що в комуністичній неволі. Але як може ген. Айзенгавер у „мирному часі" інакше писати чи говорити та ще бути евентуальним кандидатом на президента Злучених Держав?

ПОГОНЯ ЗА НАФТОЮ

Серед спору між федеральним та стейтовими урядами за власність прибережних підморських нафтових джерел, безупинно ідуть пошукування за новими ресурсами земного олію на американському суходолі. Ці пошукування позначаються верченням землі, яку дехто з заінтересованих в цьому промислі вже тепер порівнює з пластинками швайцарського сира.

Пошукування прибрали вигляд перегонів між поодинокими підприємствами і тому цю працю характеризують як погоню. Вона відбувається в таких околицях, що досі були знані з інших природних багатств, як напр. Імпіріял Велі в Каліфорнії. Там закупила великі земельні простори відома нафтова Тексас Компані і переводить верченян у великих розмірах. Інші підприємства „полетіли наче бджільні рої" до стейту Алабама, ще інші до стейту Юта, а найбільше уваги присвячують багатствам у „нафтовій провінції", положеній по обох боках стейсько - канадського кордону. Цю околицю називають „Вилистон Бейсін". Її осередок находиться в канадській провінції Алберта, але нею охоплені теж американські стейти Північна й Південна Дакота і Монтана. Зрештою верчення в цій „провінції" не скінчене й тому надіються, що її територія ще не точно з'ясована. Донедавна її простір рахували на 100,000 квадратових миль, одначе це ще не все. Два передові американські геологи, Е. Де Ґойлер і Макс Балл твердять, що „Вилистон Бейсін" охоплює 300,000 квадратових миль, а попередні обчислення на 100,000 занизькі.

У якому темпі поступає „нафтова гарячка" пізнати з цього, що минулого року, в самих американських стейтах, проверчено 11,756 нових пробних керниць, тобто на 14% більше ніж в 1940 р. Знавці, які зібралися в Каліфорнії на складення плянів для пошукування нових джерел, передбачують, що поточний рік буде вершком у цій праці. В нарадах беруть участь такі організації: Американське Товариство Нафтових Геологів, Товариство Економічних Палеонтологів і Мінералогів та Товариство Геофізиків для Розслідів. Юджін Голман, предсідник найбільшого нафтового підприємства на світі, тобто Стандард Ойл Компані оф Ню Джерзі, підтримує цю погоню, кажучи, що його підприємство зосереджує свої пошукування на Канаді, одначе інші підприємства роблять це в Стейтах, отже не йдуть на міжнародну арену.

Якщо йде про підтримку американського уряду, то саме цими днями федеральний уряд схвалив цей, обчислений на більйонові прибутки розвиток, даючи дозвіл на верчення 80,000 нових керниць впродовж 18 місяців тобто до кінця 1953 р. Причина гарячкового пошукування нових джерел самозрозуміла, коли взяти до уваги неспокої на Близькому й Середньому Сході і загрозу експлуатації тамошніх нафтових багатств Західними країнами.

Микола Очерет

„ГНІЗДО ШЕРШНІВ"

Кореспондент Ню Йорк Таймс-у, Джек Реймонд, подає з Мюнхену довгий репортаж під назвою: „Антисовєтські вигнанці далі розсварені за кордоном". На його думку, сподівання американців, що призначення адмірала Елана Кірка може спричинитися до об'єднання еміґрантських і скитальчих антисовєтських груп, в Мюнхені, цьому „пробойовому ешалонові у боротьбі з большевиками", — не оправдані. Джек Реймонд зазначає, що, на думку мюнхенських антисовєтських груп „вже сама назва: „Союз освобожденія народов Росії" — є провокативна, бо для вислову: „народи Росії" нема місця". Українці, білоруси, грузини, козаки та всі інші не-російські народи домагаються щоб ця назва була змінена і щоб усунути саму думку, що визволення з-під совєтського режиму означало б дальше панування російського народу над іншими народами, які є тепер в Совєтському Союзі. Противники СОНР'у роблять закид, що на програму „Американського комітету для визволення народів Росії" під проводом антикомуністичного журналіста Ісаака Дона Левіна мають вплив російські еміґрантські групи, які хотіли б продовжити своє панування над іншими не-російськими народами. „Найзавзятіше оспорює програму комітету „Антибольшевицький Бльок Народів", що в ньому найбільше українців, — пише Джек Реймонд. — Для американців і німців ці мюнхенські осередки представників поневолених Москвою народів виглядають „на гніздо шершнів, де всі групи рішуче протиставляться своєму спільному ворогові, але при тому нещадно поборюють одна одну". І далі: „Мюнхен є дивовижним збірним пунктом понад тузини активних політичних товариств і комітетів, що репрезентують народи країн у Совєтському Союзі. Їх різноманітні цілі і безнастанні сварки, не дивлючись на їх спільну і палку ненависть до комуністичного режиму в Москві, спонукали американських і німецьких офіційних обсерваторів уникати їх, як політичного гнізда шершнів".

Саме оце „уникання політичного гнізда шершнів" заставило нас написати з приводу цього пару слів. Нам дивно, що як адмірал Кірк, так і Дон-Левін, які запевняють, що розуміють проблеми підсовєтських народів, не бажають бачити, що жаден з пригноблених підсовєтських народів не підтримуватиме поновлення некомуністичної „тюрми народів".

Хочемо тут навести думки знавця інтересів пригноблених Совєтами народів Пр. Токаєва: „Треба як мога швидче й глибше засвоїти що методи клясичної дипломатії швидко уступають перед новими методами — методами національно-визвольного максималізму і радикалізму, які можуть стати або рішальними проти совєтського імперіялізму або, навпаки, найбільшою ударною силою в руках сталінізму, коли Захід не зуміє використати їх". А з репортажу Джека Реймонда виходить, що „американські і німецькі офіційні обсерватори уникають політичного гнізда шершнів". Між тим пригноблені росіянами народи потребують дружньої підтримки їх справедливих вимог і допомогу у здійсненні їх національно-визвольних прагнень. Захід же уперто тримається „клясичної дипломатії" і, орієнтуючись на „Єдину, недєлімую".

Кожний волелюбний українець глибоко болів, що навіть у такій преважливій справі, як протисовєтська акція, досі ще не прийшло до об'єднаного зусилля між антибольшевицькими еміґрантськими політичними організаціями, що їх народи поневолені совєтським режимом. Але ніякий чесний українець, білорусин, грузин чи інший не-росіянин із „сім'ї совєтських народів" не може взяти участі у відновленні імперії насилля. Бо ж, коли український народ створив свій Український Уряд — Центральну Раду, то російський большевизм, що його тоді очолювала передова російська революційна демократія, послав на нас Муравйова з яким пішли „усмірять збунтовавшегося хахла" російські робітники і матроси — добровольці Червоної Гвардії. Тож саме тоді „пацани" кричали своїм „бородатим отцам": „Тятя, тятя! Не стрєляй хахла! Прірєж єго! Люблю смотрєть, как он трепищет!" І батько на утіху свого сина „прірєзивал хахла!", щоб удвох милуватись „как он трепещет!" Ми вже не кажемо про панування на нашій батьківщині „батька народів", що його з усіх боків підпірає панівний російський народ, але ми не можемо забути слів одного з чільних лідерів російської „демократичної" еміґрації: „лучше плохой диктатор, чєм рєзать живоє тєло Россії".

Ми ще недавно спостерігали політичну авантюру російської „демократії", яка за одну добу зфабрикувала аж шість нових „українських" політичних партій і на чоло цього авантюрного „руху" поставила денікінського офіцера — таборового генерала Гулая. Не слід також забувати, що всі не-російські народи Совєтського Союзу, через розправи росіян з „націоналами", що ось уже більше 30 років там веде „батько народів", мають своєрідний імунітет щодо большевизму. І чи не сором, що тут на еміґрації „батькові народів" допомагають розправлятися з „націоналами" чільні лідери російських „демократів", всі російські еміґраційні часописи і всі впливові російські професори і діячі. Тож одно „Новоє Русскоє Слово" виставило цілу „каґорту" борців проти не-російських діячів, що вимагають для свого народу свободи", а на чолі цієї каґорти стоїть сам головний редактор. Тому ми не дивуємось, що саме ця газета пригостила у себе найновіший твір політичного авантюризму „українців-федералістів".

Тож спостерігаючи виступи російської „демократичної" еміґрації, ми можемо твердити, що ця еміґрація, як і увесь російський нарід, не має жадного імунітету від большевизму і большевицька ідеологія саме тут знайшла гарний ґрунт і глибоко пустила коріння. Тому ліквідація наслідків большевизму у росіян є затяжний і болючий процес, вони ж бо є панівним народом в СССР, а Захід цього не помічає і за старою традицією йде шляхом задовольнення лише інтересів росіян.

Віктор Приходько

„І на сторожі коло їх—поставлю Слово"

(Під розвагу родичам і педагогам).

Сорок п'ять літ тому коли, в році 1905-му в б. Росії сталася перша революція і було створено парлямент — Державну Думу, — українці почали скромно домагатися, щоби бодай в народних школах на Україні навчання провадилося українською мовою. Одначе, більшість Державної Думи була проти цієї реформи. Депутати правиці й центру вказували, що ця реформа — небезпечна, що вона припинить „обрусіння" краю, до чого, мовляв, мусить прямувати російська політика.

Але депутатам партії конституційно демократичної, до якої належала видатніша ліберальна російська інтеліґенція, як Мілюков, Муромцев, Набоков і т. д., було незручно виступати проти такого справедливого і скромного домагання українців — ось, одного разу, в захист цього домагання виступив найкращий промовець в Державній Думі — депутат рос. конст.-демократів — Родічев. Але що він сказав? Признаючи домагання українців справедливими, він почав заспокоювати і потішати противників законопроскту тим, що українська мова в школі чи суді ще далеко не спинить обрусіння. — Панове, — сказав він, — ми маємо літературу, — велику російську літературу, — ми маємо Пушкіна, Лермонтова, Тургенева, Толстого, — ось хто є носіями і пропаґаторами російської ідеї, російської мови і культури. Але пропаґаторами не насильницькими, — пропаґаторами, яких приймають добровільно, радісно і з приємністю. Вони нам краще ніж усі заборони забезпечують життя й панування нашої — російської — культури і нашого провідництва.

Цей виступ видатного російського політика нам не раз згадується, коли ми читаємо в нашій пресі статті українських діячів, — головно ж наших педагогів, — які увесь час безнастанно, але разом з тим і безрезультатно підносять питання про українське шкільництво, про потребу тут, в Америці, для наших дітей українських шкіл, курсів українознавства і под., бо інакше нашим поколінням загрожує заглада денаціоналізації, тої національної сили, що так потрібна сьогодні і буде потрібна завтра в інтересі боротьби за нашу націю і державу.

Розуміється, тяжко щось заперечувати нашим педагогам-громадянам, які краще, ніж хто інший, бачать і можуть оцінити небезпеку національної заглади поколінь (П. п. М. Кокольський, д-р Кисілевський, Лев Ясінчук, п-ні Ол. Кисилевська та інші), але, разом з тим треба признати, що суворе життя йде проти них.

А час біжить і робить своє.

У зв'язку з цим хотілось би нам звернути увагу на одну обставину. Так, шкіл українських ми не маємо і — треба погодитись — для цілої маси наших людей, розкиданих по усій Америці, не будемо мати, діти наші підуть до шкіл американських, зо всіма наслідками, звідси випливаючими. Але є один засіб — можливо довше, а може й на ціле життя затримати наші покоління біля української стихії та української ідеї.

Цей засіб — українська поезія, українське слово.

Так справді, коли ми хочемо прищіпити й затримати у наших дітей на ціле життя сентимент до своєї мови, до свого краю, ми мусимо дати напитись нашим дітям, ще в дитинстві, із джерела української поезії.

Це — справді — парадокс: нація ми дуже поетична, маємо дуже багато поетів, поезія українська стоїть на високому мистецькому рівні, а, між тим,... ніхто тої поезії не знає, не вчить, не використовує. Ані з уст малих дітей, ані від дітей шкільного віку, ані з уст наших юнаків та юначок не почуєте ви принагідної деклямації — чи то в родині, чи в товариському гурті чи, просто, для себе. Єдиний вийнок — офіційні виступи на імпрезах, де треба виповнити „програму". Заінтересування ж поезією для поезії, з любови до слова, до глибшої думки у вишуканій формі, до деклямації — у нас нема. І ось — лежать на полицях книгарень та бібліотек — Шевченко, Франко, Леся Українка, Глібів, Руданський, Грабовський, відходять у вічність такі постаті, як Олесь, з'являються і зникають поети такої міри, як Юрій Клен, але суспільство наше — само по собі, а поети українські самі — по собі: живуть і сходять зі сцени — незнані, невідомі, невикористані, навіть не видані!

І, разом з тим, ми з великою претензією говоримо про українську літературу, українське мистецтво, українську культуру і — політичне завершення її.

І виходить з того часто порожня бомбастика, — без змісту, без „серця", без внутрішньої „правди" — щось формальне, „казьонне".

Розуміється, у великій мірі винні в цьому обставини Та ж ми сьогодня — на цілому просторі України не маємо жадної вільної української школи. Будь школа, розуміється, наші діти й наша молодь знали б українських поетів, уміли б їх деклямувати, виробився б культ українського слова. Але ж ми, нація наша, у виключному стані: на рідних землях — неволя, на свіжій еміґрації буденні життєві клопоти — і... не до поезії.

Все ж мусимо бути справедливі: одиниці й десятки людей таки й на еміґрації двигають українську культуру; українська поезія, не зважаючи на все, проривається на світ божий в образі все нових та нових збірок, та і родичі не закривають очей на майбутнє своїх дітей. І ось це дає підставу вірити в кращу будучність.

Так, з українським шкільництвом справа в Америці не стоїть добре, але є в руках наших родичів один легкий і цілком приступний спосіб прищепити дітям сильний і глибокий національний первень: це — познайомити дітей з кращими зразками української поезії, — конкретно — постаратись, щоби кожна мала дитина, школяр, юнак вивчили на пам'ять певну кількість українських поезій.

Це є те, що можливе сьогодня і завтра, а, головне, це є те, що дасться на ціле життя. Вся наука може потім відбуватись чужою мовою, усе середовище може бути чуже, але змістовні українські поезії будуть ціле життя бреніти в душі й серці. У такої людини вся життєва практика може відбуватись у чужому оточенні, але в душі їй на ціле життя буде прищеплене те „Євшан-зілля", що захоронить його особовість, індивідуальність. Ми не кажемо вже про те, що знайомство з літературою, з поезією збагачує інтелект і робить людину цікавою в суспільстві, в товариському житті.

(Закінчення на стор. 3.)

Ричард Коннелл

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШИЙ ЗВІР

(2)

Темрява огорнула море й джунґлю, коли Рейнсфорд побачив світла. Він натрапив на них, обійшовши вигін побережжя. Його перша думка була, що він прийшов над село, так багато було світел. Але коли підійшов ближче, побачив, що всі світла були в одному будинку — у замку на високій скелі.

— Привид! — подумав Рейнсфорд.

Але кам'яні сходи були без сумніву реальні. Він підніс стукальце і воно заскрипіло глухо, мов би його ніхто передше не вживав.

Брама, відчиняючись, пропустила потік сліпучого світла. Стрункий мужчина, кріпко збудований, з чорною до грудей бородою, стояв з револьвером у руці, міряючи в Рейнсфорда.

— Не лякайтеся! — сказав Ренсфорд з усмішкою, на його думку роззброюючою. — Я не розбійник. Я впав з яхти. Моє ім'я Санґер Рейнсфорд з Ню Йорку.

Мужчина не виявив ні знаку, що розуміє слова або що взагалі чув їх. Націлений револьвер стирчав так непорушно, мовби великан був статуєю.

Вниз по мармурових сходах ішов другий мужчина — випрямлений, тендітний мужчина у вечірньому одязі. Він вклонився і простягнув свою руку. Він заговорив добірною мовою, з легким акцентом, що надавав їй ще більшої чіткости й обдуманости.

— Дійсно велика приємність для мене і честь витати у своєму домі пана Санґера Рейнсфорда, славного мисливця.

Рейнсфорд відрухово привітався.

— Я читав вашу книжку про полювання на снігових леопардів у Тибеті — пояснив мужчина. — Я є генерал Заров.

Перше враження Рейнсфорда було, що ця людина просто чарівна, друге, що на обличчі якась екстраваґантна риска. Генерал це був стрункий мужчина літнього уже віку, бо волосся в нього було сиве; але брови у вуса залишилися чорні. Теж його очі були темні і дуже блискучі. Це було обличчя людини, що звикла наказувати. Обернувшись до мужчени в уніформі він дав знак. Мужчина опустив пістолю, засалютував і щез.

— Іван неймовірно дужий парняга — завважив генерал — але він має нещастя бути глухим і німим. Щира людина та дрібку жорстока і дика.

— Чи він руський?

— Козак! — сказав генерал, показуючи в усмішці червоні губи й рівні зуби. — Такий, як я.

— Ходіть — промовив він — нічого тут розбалакувати. Вам треба одягу, поживи, спочинку. Ви матимете їх. Це місцевина, де найкраще спочивати.

Іван зявився знову і генерал поговорив з ним, рухаючи устами та без звуку.

— Ідіть з Іваном, будь ласка, пане Рейнсфорд. Я саме споживав вечерю, але пожду. Я думаю, що мій одяг буде саме на вас.

Кімната, куди зайшов Рейнсфорд за Іваном, це була спальня з високою стелею на брусах, з ліжком під бальдахіном, досить великим для шести людей. Іван виложив вечірній одяг і Рейнсфорд одягаючись завважив, що він роботи лондонського кравця.

— Ви мабуть були здивовані, що я пригадав ваше імя — заговорив генерал, коли засіли до вечері, в залі, що нагадувала баронську голю февдальних часів — але я прочитав усі книжки про полювання, видані в англійській, французькій і російській мовах. Я маю пристрасть у житті, а нею є лови.

— Ви маєте тут кілька прекрасних трофеїв — сказав Рейнсфорд, дивлячись на стіни. — Цей буйвіл з Рога Доброї Надії найбільший якого я колинебудь бачив.

— О, цей дружок! Він потурбував мене, кинув мною об дерево і проломав мені череп. Але я викінчив дикуна.

— Я завжди думав — завважив Рейнсфорд, що буйвіл з Рогу Доброї Надії це найнебезпечніший з усіх великих звірів.

Генерал хвилиночку не відповів, потім він заговорив повільно:

— Ні, буйвіл з Рогу Доброї Надії не є найбільше небезпечний — він потягнув свого вина. — Тут, у моємо резерваті на цьому острові я полюю на більше небезпечну звірину.

— Є хіба на цьому острові великий звір?

Генерал хитнув головою.

— Найбільший!

— Дійсно?

— О тут його з природи нема. Я мушу заселювати острів.

—Що ж ви привозите, генерале? Тигрів?

Генерал скривився.

— Ні, полювання на тигрів перестало мене інтересувати, коли я вичерпав їх можливості. Немає більше чого дрижати перед тигром, немає там жадної небезпеки правдивої. А я живу для небезпеки, пане Рейнсфоре!

Генерал витягнув з кишені золоте портсиґаро і запропонував гостеві довгу, темну цигарку з срібним кінцем; вона була наперфумована і пахла наче фіміям.

— Ми матимем дійсно капітальне полювання, тобто ви і я — сказав генерал.

—Але яке полювання? — почав Рейнсфорд.

— Я вам скажу. Я думаю, що ви будете захоплені. Я думаю, що можу сказати у всій скромності, що я довершив рідкого діла. Я винайшов нову сензацію. Можу долити ще скляночку портвейну?

— Дякую, генерале!

Генерал налив обидві склянки і сказав:

— Деяких людей сотворив Бог поетами, деяких зробив королями а деяких жебраками. А мене сотворив Бог мисливцем. Але по роках приємности я відкрив, що полювання не захоплювало вже мене більше, І ви, мабуть можете догадатися, чому?

— Ні — чому?

— Просто: полютання перестало бути цим, що ви називаєте „спортовим завданням". Я завжди викінчував свою здобич — завжди, і немає більше скучного заняття як досконалість.

Генерал запалив нову цигарку.

— У звірини немає нічого більше крім її ніг і її інстинкту. Але інстинкт не рівня розумові. Коли я те відкрив, це була для мене трагічна хвилина.

Рейнсфорд оперся об стіл вражений мовою господаря.

— Тоді прийшло до мене наче натхнення, що мені робити...

— І що саме?

— Я винайшов нову тварину для полювання.

— Нову тварину? Жартуєте.

— Я ніколи не жартую про полювання. Мені треба було нової тварини. Я знайшов одну. Тож я купив цей острів, збудував цей дім і тут я полюю. Острів надається знаменито для моєї мети — тут є гущавини з лябіринтом поплутаних стежок, горбками, багнами.

— Але тварина, генерале Заров?

— Ах, — сказав генерал — вона достачає мені найбільше напружуючого полювання, бо маю здобич, з якою можу поміряти свої вміння.

На обличчі Рейсндорда з'явилося збентеження.

— Я хотів ідеальної для полювання тварини, то ж я запитав себе: Які є прикмети ідеальної здобичі? і відповідь була меншбільш: Вона мусить мати відвагу, спритність і, понад усе, мусить бути здібною думати.

— Але ж ніяка тварина не має розсудку — заперечив Рейнсфорд.

— Мій любезний дружок! — промовив генерал — є одна така...

— Але ж чей же ви не думаєте?

— А чому б ні?

—Я не можу повірити, що ви серйозно, генерале Заров. Це прикрий жарт.

— А чому б мені не бути серйозним? Я ж говорю про полювання.

— Полювання! Господи Боже! Генерале Заров, те про що говорите, це ж вбивство!

(Продовження буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

70-ЛІТТЯ ІВАНА ОЛЬБРАХТА

5 січня сповнилося 70 років Іванові Ольбрахтові, славному чеському письменникові. В Празі улаштовано для нього ювілей, з участю уряду і комуністичної партії. Сам президент „народної" Чехословаччини і вірносталінський генеральний секретар компартії Готвальд послав листовний привіт ювілятові. Комуністична преса прославляє Ольбрахта як „пролетарського письменника" і ученика совєтського „соціялістичного реалізму", включно з неминучими „учителями" — Максимом Горким, Чернишевським, Бєлінським, Добролюбовим і іншими (Жданов і Сталін теж не на останнім місці).

Хто є Ольбрахт? Походить він із заможної родини. Батько його був лікар і письменник (псевдонім Антал Сташек). Син А. Сташека вибрав собі псевдонім — Іван Ольбрахт. Почав він свою літературну діяльність ще перед І. світовою війною, як журналіст, але скоро перейшов до красного письменства.

Як багато письменників і журналістів того часу в Західній Европі та в Америці, захоплено привітав комуністичну революцію в Росії і навіть їздив у Москву подивитися на совєтську республіку і пророка світової революції — Леніна. Плодом цього захоплення молодости був Ольбрахтів роман — „Анна пролетарка". Роман тенденційний, мало правдоподібний, неоригінальний. Про такі тенденційні твори колись висловися російський письменник Пушкін: „Якщо убивник каже — дайте мені пити — голосом злочинця, то це смішне".

У цьому романі Ольбрахта „пролетарі" ідеальні, „буржуї" — змальовані в найчорніших красках. Сам Ольбрахт незабаром відцурався своєї „Анни пролетарки". Як справжній мистець, він зрозумів, що природа наділяє людей тим чи іншим характером не за клясовою чи партійною приналежністю, і що позитивні та негативні типи розсіяні рівномірно між людьми всякого стану.

Після перших своїх літературних спроб, виконаних під впливом політичної тенденції, Іван Ольбрахт знайшов собі інші теми. Порятунком для його великого таланту була найдальше висунута на Захід українська земля — **Карпатська Україна.** Ольбрахт з року в рік об'їздить Карпатську Україну, вивчає українську мову і народні звичаї, пізнає глибоко душу українського народу і „прирoстає" до неї. Цивілізованого чеха притягала до нашої країни і народу оригінальна культура, романтика простого життя, народу, „де ще живе Бог" (вираз письменника).

Пронизливим оком бачить Ольбрахт, як чеський „імперіялізм четвертої кляси" визискував багатства Карпатської України, задержував культурний розвиток народу своєю політикою затемнювання національної свідомости в цій країні.

Ольбрахт у своїх творах і в журналістичних статтях протестує проти чеської урядової політики в Карпатській Україні. Це придбало йому велику популярність між українцями в Закарпатті, і непримиренних ворогів серед чеської бюрократії, що панувала в Карпатській Україні.

Свій роман із життя Карпатської України — **Микола Шугай** — Ольбрахт написав у дусі романтичному. Взором йому були народні оповідання про славного опришка Довбуша, а матеріялом — життя і смерть Миколи Шугая, верховинця, який не помирився з кривдою і пішов на свою руч обороняти своє право і цим увійшов у конфлікт з державною, чеською, владою на Карпатській Україні.

Перед Другою світовою війною Ольбрахт написав нариси з Карпатської України — „Горя і століття". Поряд із зворушливою романтикою, подібною до „Миколи Шугая", знаходимо й тут щирі ноти симпатії до українського народу, пригнобленого подвійним ярмом — національно і соціяльно.

В Карпатській Україні Ольбрахт виріс на великого письменника. Виявилося, що цей чоловік був романтиком, і це споріднює його з нашим славним земляком Гоголем. Від політики Ольбрахт відійшов ще задовго перед II. світовою війною. За війни він уцілів під німецькою окупацією. З упадком Гітлера Ольбрахта „витягли із нафталіни" і поставили на чолі чеського радіовисилання, як „давнього комуніста". Чи міг він проти цього протестувати? Чи може оборонець права і свободи, „нонконформіст" Іван Ольбрахт, покірно носити партійний „намордник" і виконувати „генеральну лінію партії в літературі", ми рішучо сумніваємось.

В. Ч.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Урочиста Шевченківська Конференція 8 березня у Ню Йорку.

Конференцію відкрив Голова УВАН у ЗДА, проф. М. Ветухів, сказавши кілька слів про Шевченка, як про генія, народженого українським народом, що служив усьому людству.

Голова підкреслив, що УВАН щороку улаштовує урочисті шевченківську конференцію, на якій учені доповідають про нові дослідження, як творчости Шевченка, так і доби Шевченка.

Доповідь проф. О. Оглоблина: **„Український Визвольний Рух XVIII століття і Шевченко".**

Доповідач підкреслив важливість вивчення українського визвольного руху XVIII ст., що уможливив появу Шевченка.

Проф. Оглоблин зупинився на безперервності української визвольної ідеї — від Мазепи і Орликів, батька і сина. Діяльність української еміграції першої половини XVIII ст. перейшла в український рух 2-ої половини того ж сторіччя. В „Історії Русів" — державницька концепція, характерна для доби Мазепи. Доповідач назвав ряд видань XVII ст., в яких відбилась та ж концепція. Доба Розумовського — зв'язкова між добою Орлика і новішими часами. Цю добу Оглоблин умовно називає „Добою Новгород-Сіверського Гуртка".

В розвитку українського національно-визвольного руху — зв'язок не тільки ідей, але й людей, які той рух та ідеї розвивали і передавали новим поколінням.

За останні десятиріччя українська історична наука відкрила нові матеріяли до праці Новгород-Сіверського гуртка. Проф. Оглоблин коротко зупинився на людях, що належали до цього гуртка, окреслив його ідеологію, як національно-державницьку і схарактеризував діяльність гуртка.

Далі доповідач зупинився на впливі американської революції на український визвольний рух. Українські патріоти вбачали спорідненість ідеалів: боротьба за незалежність. Рядом цитат з праць українців проф. Оглоблин показав вплив американських борців за незалежність.

Французька революція налякала українців, вони були надто консервативними, щоб її сприйняти позитивно. Соціяльний радикалізм був для них ворожий. Шляхом радикалізму пішла наша молодь.

До початку XIX століття в українському русі окреслилось два шляхи: 1) державницький — який поволі сходить на манівці, шукаючи не відділення від Росії, а компромісу і 2) шлях національно-культурницький, започаткований Котляревським. Окремо стояли радикали.

На початку XIX століття український рух децентралізується на окремі гуртки, часто не пов'язані між собою: полтавська масонська ложа, гурток князя Рєпніна, харківські літературні гуртки, декабристи.

Такий був ґрунт, на якому виховується Шевченко. Але Шевченко вніс нове: революційну тактику, співцем якої він був. Для Шевченка було ясно, що лише „вражою злою кров'ю" можна окропити волю. Проте, коли Шевченко казав: „Чи діждемо ми Вашінґтона, то тут він був продовжувачем визвольного руху XVIII століття.

Доповідь проф. Д. Чижевського: „Мистецькі засоби творчости Шевченка"

Проф. Чижевський почав із слів „Думки Шевченка не мали б такого значення, якби він не надав їм мистецької форми"...

Поетики Шевченка ще досі повністю не вивчено, є лише окремі роботи на цю тему, перші з яких написав П. Куліш, свого часу полемізуючи з Шевченком.

Проф. Чижевський на ряді прикладів проілюстрував зв'язок поезії Шевченка з народною пісенною творчістю, пославшися на роботи в цій ділянці проф. Смаль-Стоцького, який звернув увагу, що Шевченко уживає колядковий та коломийковий ритм.

Далі доповідач навів приклади різних поетичних засобів Шевченка: асонанси, повторення звуків, складів, окремих слів і показав, як пісенність сполучується з літературним матеріялом. Проф. Чижевський навів приклади вільної форми поезій Шевченка, чи вірніше ілюзії вільної форми.

Проф. Чижевський відзначив, що, в той час, як були інші поети, які широко використовували елементи, характерні для народньої творчости, жодний з них не мав такої широкої і оригінальної тематики, як Шевченко.

Далі доповідач згадав вплив на Шевченка Байрона і романтиків Харківської школи.

Закриваючи конференцію, професор Ветухів накреслив основні завдання УВАН в галузі Шевченкознавства. Згадуючи найбільшого сучасного шевченкознавця — проф. П. Зайцева, він підкреслив необхідність наукового дороcту в цій ділянці.

Шевченко ще довго впливатиме на українське покоління — він є людиною майбутнього. В 1852 році він писав: „Кругом пустеля і я один", а тепер наросли тисячі людей з тою ж ідеологією.

Проф. Ветухів сказав, що багато українських учених присвячують свої фахові праці Шевченкові, зокрема, геохемік, проф. В. Єфремов присвячує свої новіші розвідки великому українцеві.

Л. Д.

„І на сторожі коло їх -- поставлю Слово"

(Початок на стор 2.)

Сьогодня провадять з нами гостру боротьбу росіяни. Вони вишукують всілякі докази проти нашої самостійности і у захист Єдиної-неділимої. Вони наводять арґументи державно-правні, економічні, ґеополітичні, але мусимо знати одне: в основі всієї цієї боротьби стоїть не економіка, не політика, а психологія, сентимент, настрій. Не трактати політичні, мало кому знані, не викладки економічні, якими мало хто цікавиться, але... Пушкін, Лєрмонтов, Тютчев, Турґенєв. Те, про що говорив у Державній Думі депутат Родічев.

Отже — не статистика, а вивчені ще на гімназіяльній лаві:

„О чем шумітє ви, народниє вітії?" (Пушкін);

не ґеографія, а —

„Люблю отчізну я, но странною любов'ю,
Не побєдіт ея розсудок мой"
(Лєрмонтов),

і — аж до Сталінового —

„Шірока страна моя родная,
Много в нєй полєй, лєсов,
і рєк"...

Не проза, не математичні викладі, але поезія, душа, сентимент, що є незнищимий, що діє через ціле життя, аж до смерти.

Отже про цей сентимент, — у нас останніми часами забутий, упослідженій, навіть погорджуваний, — мусимо ми пригадати і нашим молодим поколінням прищепити.

Як цього осягнути?

Ми вже зазначили: передовсім тут головна роля належиться родичам. Але не менша й нашим педагогам. Вони особливо ситуацію оцінюють і розуміють. Не один може й тужить за улюбленою працею, — отже в даному разі розгортається перед нами широке й цікаве поле діяльности. Батьки в своїх заходах обмежені лише хатою і своєю дитиною. Педогоги ж в кожній місцевости можуть цей рух спрямувати у річище громадськости, що надасть цілій справі певної цікавости, привабливости — й, само собою — фаховости і пляновости. Можуть бути засновані молодечі декляматорські гуртки, що мали б своїм основним завданням — подбати, аби кожна дитина і кожний юнак добре засвоїв на-пам'ять якийсь десяток поезій, але не тільки засвоїв, але щоби розумів їх зміст та характер та щоб міг їх по мистецьки подати.

Тут могли б прийти на поміч і наші артисти, де вони є, взагалі інтеліґентні одиниці. Тут же велику ролю могли б виконати наші пластові організації.

Взагалі з таких чисто декляматорських гуртків могли б розвинутись літературно-мистецькі клюби, з художнім читанням прози, вивченням поодиноких письменників та взагалі організації молоді з ширшими та глибшими самоосвітними завданнями, що в якійсь мірі могли б заступити відсутність рідної школи.

Для цієї акції в першу чергу потрібні книжки. Їх в значній мірі можна знайти по наших книгарнях. Але уважаємо, що справі можливо і потрібно надати характеру широкого, масового. На те маємо видавництва та інші інституції. Не відкладаючи справи далеко, з невеликою інвестицією грошей, була б можливість усіх дітей наділити збірками поезій та малими декляматорами і — розпочати справу.

А наші педагоги, — в першу чергу професори української мови та літературознавці, — мали б дати в цій справі свої поради та компетентні вказівки.

● **Сен. Джозеф Р. МекКарті республіканець з Висканзин, пізвав до суду сен. Вилйема Бентона, демократа з Конектикат,** обвинувачуючи його в очорнюванні й змові. Він жадає $2,000,000 відшкодування. Бентон вийшов був кілька місяців тому з домаганням прогнати МекКарті з Сенату за його атаки на поодиноких сенаторів, обвинувачуючи їх у підтримці комуністів під час другої світової війни.

● **Будинок нюйоркської Метрополітен Опери буде основно відновлений** і пристосований до новітніх вимог. Плян побудови нового будинку опери в Коломбус Сиркл залишено з уваги на труднощі при закупні нової площі.

О.Н. ВІДПОВІДАЮТЬ ПРЕДСТАВНИКОВІ УНРади В СПРАВІ НАРОДОВБИВСТВА

Ню Йорк. — Д-р Степан Витвицький, керівник ресорту закордонних справ Виконного Органу УНРади в ЗДА, на свою інтервенцію в Комітеті Людських Прав О.Н. в справі злочинів совєтського народовбивства в Україні, одержав від О.Н. таке повідомлення, підписане п. Е. Гордоном, Відділ Людських Прав:

„Керівник Відділу Людських Прав доручив мені потвердити одержання Вашого листа з 10-го січня 1952. Зміст Вашого листа буде включений в список повідомлень, що буде представлений Комісії Людських Прав на її найближчій сесії, згідно з резолюцією 75 (V) Економічної і Соціяльної Ради, копію якої долучую для Вашої інформації. Згідно з параґрафом (а) цеї резолюції, копії Вашого листа будуть переслані урядам Української Совєтської Соціялістичної Республіки та Союзу Совєтських Соціялістичних Республік".

При цій нагоді варто пригадати, що д-р С. Витвицький свого часу проголосив заклик в справі надсилання фактів і доказів совєтського народовбивства в Україні, особливо за останні роки. Тому, що ці матеріяли збирає теж УК-Комітет, деякі громадяни добачували в тому непотрібну двотоpовість. Проте діло в тому, що УКК збирає матеріяли для відповідної акції в Конґресі Злучених Держав, тоді коли представництву УНРади, яке в цій справі діє в порозумінні та в контакті з УКК, вони потрібні для акції в Об'єднаних Націях. Ясно, що в одному і в другому випадку будуть використані всі наявні матеріяли в цій справі.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

КВИТОК ДО КИЄВА

Дрібку уявлення про гаразди совєтського сучасного побуту дають два листи, оголошені в „Р.У." з 17. 2., про київську підміську комунікацію. Читаємо: „Недавно довелося мені їхати автобусом з Києва в с. Гурівщину, Макарівського району. Місце посадки — автобусна станція Святошино. Людей багато, а порядку ніякого. Набилося в машину — повернутись ніде. Кондуктор не може прийти з одного кінця в другий, продати квитки. Це затримує пасажирів при виході..." Або: „Не кращі справи з посадкою на автобус і на Куренівці в Києві. Ніхто посадкою не керує, місця в автобусі беруть „з бою". Через те автобус приходить у Димер майже порожній, бо пасажирам на Димер сісти не пощастило: місця зайняли пасажири, які їдуть у ближчі від Димера місця... Не рідкі випадки, що автобус дуже спізняється, а то і зовсім не приходить. Марно витративши час на чекання, пасажири або їдуть попутними машинами, або повертаються з нічим..."

Не згадується, хто такий ті „пасажири", що бійкою беруть місця в автобусі: київські міщани, що виїжджають у Святошино свіжим повітрям зимовим подихати, чи... „мішочники", які вимінюють останню свою мізерію за шматок хліба колгоспника.

КИТАЙСЬКЕ МИСТЕЦТВО

В Сумах у другі роковини підписання совєтсько - китайського договору приязні відкрилася „виставка китайського мистецтва", яка мала завдання показати „сучасний Китай, його грандіозні успіхи, досягнені завдяки безкорисливій допомозі СССР".

(„Укр. Думка")

З Листів до Редакції

Вельмишановний Пане Редакторе,

В статті дир. В. Дорошенка „Про українські культурно-просвітні центри й центрики" в „Свободі" ч. 75 з дня 26. березня 1952 р. подано декілька незгідних з дійсністю фактів, які Президія УВАН у Вінніпезі вважає за потрібне виправити, щоб серед ширшого громадянства не повстав невідповідний образ відносин на науковому відтинку української еміграції.

1) Президія УВАН під проводом сл. п. проф. Д. Дорошенка ніколи не мала „претенсії... окупувати домени" Канади, а заступаючи свого часу погляд про розмежування сфер діяльности НТШ в ЗДА, а УВАН у Канаді, хотіла цим добровільного порозуміння з НТШ, щоб не витворювати стану дублювання організаційно-наукової праці в тих самих країнах. На жаль так не сталося й витворився такий стан, який маємо тепер, і який — на думку самого дир. В. Дорошенка — „нездоровий". Отже сталося так, як це Президія УВАН передбачала і старалася це оминути.

2) Канадійська централя УВАН зовсім не „оберталася" — як хоче дир. В. Дорошенко — в „провінціяльну установу", а виконуючи доручення сл. п. проф. Д. Дорошенка з 4 серпня 1950 р., а теж волю конференції дійсних членів УВА у Нью Йорку дня 1 січня 1951 р., виконує обов'язки централі УВАН для всіх відділів і представництв УВАН поза залізною заслоною до кінця трирічної каденції в 1953 р., хоч з уваги на недостачу фондів і тим самим платности персоналу, ця праця вимагає дуже багато часу й енергії.

3) Незгідне з фактичним станом є твердження дир. В. Дорошенка, що „Вінніпеґ... не вважає за вказане провадити свою працю в порозумінні з Нью Йорком", бож безпосередні контакти Президії УВАН з Управою УВАН у ЗДА, що виявлялися в приїзді Голови тієї Управи до Вінніпеґу й двократних поїздках Ген. Секретаря УВАН до Нью Йорку, а теж постійний обмін листами навпаки свідчать про живий зв'язок і повне порозуміння між цими клітинами УВАН.

4) При УВАН у Вінніпезі не існує „Інститут імени Шевченка", а „Інститут Шевченкознавства" затверджений Президією під проводом сл. п. проф. Д. Дорошенка і він діє — як усі інші того рода Інститути УВАН — автономно в схемі УВАН. Двері цього Інституту відкриті для всіх, хто вважає себе за Шевченкознавця й має добру волю в ньому працювати.

За Президію УВАН

Проф. Л. Білецький вр. — Урядуючий Заступник Президента УВАН

Проф. Яр. Рудницький вр. — Ген. Секретар УВАН.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

„Керлінґ — улюблена гра канадійців

В останніх днях лютого у місті Вінніпезі панувало велике оживлення, що його може відповідно оцінити лише давно поселений у цій країні канадієць, або ще шотляндець. Сотні глядачів у мовчазному захопленні слідкували зі своїх місць за 44-ома чоловіками з усіх десяти наших провінцій, як вони діловито посували великі гранітні кружки вздовж довгих і широких смуг льоду та з удаваним безумством часто замітали мітлами лід на шляху цих ковзаючих каменів.

Идеться тут про відому гру МекДональда Браєра — щорічний „Керлінґ Чемпіоншіп" Канади. До цієї гри ставляться в Канаді дуже серйозно. До речі — „керлінґ" є правдоподібно одиноким родом спорту в Канаді, що його можна назвати справді універсальним. Цю гру управляють і школярі і бабуні, президенти корпорацій і двірники, „святці" і „грішники", інженери й фармери, ґравери і гірники. Незлічимі тисячі людей включаються у цей зимовий спорт і беруть участь у грах на таких різноманітних аренах, як торонтський елеґантний „Ґранітний Клюб" і майданчики на льоду у фармерських околицях Саскачевану, де льодова площа це просто замерзлий ставок, а краї майданчика зроблені з накладених в'язок соломи.

Ця гра відбувається на покритій льодом площі 42 ярди завдовжки. Поверхня льоду повинна нагадувати зернятка гірського кришталю, щоб було легше ковзати камінь. На кожному кінці льодової площі є „мета", що її звуть „ті". Біля цієї мети є три кола різної величини — радіюсом у дві, чотири і шість стіп. Це називається „гавз". Камені, що їх уживають грачі, це вигладжені куски ґраніту з округлими боками й плоскою підставою та з держаком наверху.

Кожна дружина начисляє чотирьох грачів і кожний з них посуває два камені, а грачі противної дружини штовхають свої камені почерзі. Гра полягає в тому, щоб досунути камені якнайближче до пункту „ті" в обсягу кіл і в тому ж самому часі старатися вибити камені противника якнайдалі від мети.

Мабуть ніхто не знає певно, звідки взялася ця гра і мабуть мало хто тим цікавиться. Є здогади, що вона прийшла з Голяндії або з Шотляндії (остання дала нам ґольф, що його грають аматори „керлінґа" влітку, отже більш правдоподібно, що вона — Шотляндія — є місцем походження цієї гри). „Керлінґ" існує принаймні 400 років; його принесли до Канади британські вояки генерала Вольфа у 1760 р., тобто після перемоги над Квебеком. Вони здивували індіян тим, що ковзали камені зроблені з гарматніх куль туди й назад по замерзлій ріці Ст. Лоренс.

„Керлінґ" швидко закорінився у Старій Канаді і йшов далі на захід разом з білою людиною — колонізатором. Внедовзі Захід Канади — зі своїми довшими зимами — почав видавати знаменитих грачів, але щойно у 1929 р. було встановлено змагання поміж першунами з кожної провінції, коли то чаша Мекдональда Браєра стала краєвою нагородою. З того часу щорічні краєві змагання стали чималою подією у Канаді.

Манітоба — цьогорічний переможець у керлінґу — здобула чашу Браєра 13 разів. Це явище має без сумніву чималий зв'язок з великим числом шотляндців у Манітобі і довгою зимою у цій частині країни. Альберта здобула чашу чотири рази, а Нова Шотляндія й Онтаріо — по два рази. Північне Онтаріо („провінція", створена спеціяльно для керлінґових змагань) і Британська Колюмбія здобули чашу кожна один раз.

„Канадійська Сцена"

● **Раз зголошене ім'я сен. Роберта А. Тефта, як кандидата на найменування на президента на Краєвій Конвенції Републиканської партії, мусить залишитися на правиборчих партійних балотах у стейті Ню Джерзі. Таке вирішення проголосив Вищий стейтовий Суд у Трентоні.**

Пані Рузвелт про свою майбутню зустріч з королевою Юліяною

Ню Йорк. — Місіс Ф. Д. **Рузвелт,** прибувши на літовище Ля Ґвардія, після подорожі навколо світу, заявила, що вона рада буде привітати голяндську королеву Юліяну та принца Бернарда в Вел-Кіл Котеджі в Гайд Парку. П-ні Рузвелт зазначила, що вона не задумує влаштувати такий пікнік, який вона й покійний президент Рузвелт колись влаштували коронованим гостям з Британії, а саме королеві Ґеорґові VI, і королеві Елиаветі. „Я боюся, що тепер надто холодно для пікніку на свіжім повітрі", додала посміхаючись, п-ні Рузвелт. Вона повідомила також, що королева бажала б провести спокійний день поза містом. П-ні Рузвелт з зацікавленням прийняла відомість, що Білий Дім вже відновлений й що п-ні Труман може там прийняти високих гостей з Голяндії. Під час своєї подорожі, п-ні Рузвелт не мала змоги постійно слідкувати за американськими часописами й не всі останні подробиці американського життя їй були знані.

МОЛОТОВ ГИКАВИЙ, ПИШЕ СЕНАТОР ВАНДЕНБЕРҐ

Ню Йорк. — У щоденнику небіжчика сен. Артура Ванденберґа, передрукованім в Ню Йорк Гералд Трибюн, находиться записка з дати 4. травня 1946 р., в якій сказано: „Молотов має одну з найкращих голов, що їх я бачив на живій людині. Вона велика і в прегарній пропорції. Цікаве знати, що він має труднощі у вимові, навіть тоді, коли говорить по-російськи. Начальник Болен (американський товмач з департаменту стейту) каже мені, що Молотов гикається". Під датою 28 травня 1946 Ванденберґ записав: „Сталін і Молотов тримали завжди Рузвелта в невигіднім становищі під час їхніх воєнних конференцій тому, що ми боялися, що москалі залишать війну і заключать окремий мир. Наслідком цього вони призвичаїлися писати все свою програму для таких нарад".

● **Кельнери з найславнішого готелю** Валдорф Асторія в Ню Йорку, позивають господарів за зворот $3,000,000 напивного. Це має бути сума, якої недоплатили кельнерам за услуги впродовж шости років.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що збори відбудуться 6. квітня, точно в 2. годині пополудні. Проситься членів прибути на ці збори, бо є багато справ до полагодження. — І. Новаківський, предс.; Ю. Білик, секр. і кас.; С. Ліцовська, рек. секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ТЕОДОР НАЙОВСЬКИЙ, член від. 140 УНСоюзу в Йонґставн, О., помер 28. березня 1952 р. у 62. р. життя. Покійний походив зі села Росохи, пов. Старий Самбір, Україна. Полишив у смутку жінку Розалію, 2 синів, 5 доньок, 4 зятів та внуків. Покійний був довший час секретарем відділу, а опісля членом Контрольної Комісії. Був тихої вдачі та відзначався жертвенністю на народні цілі. Похорон відбувся 31. березня 1952.—В.Н.П.
І. Кравець, секр.

ПОДЯКА

Хочу висловити цею дорогою сердечну подяку членам Драматично - Хореографічного Гуртка „Джерело" при Організації Молоді ОДВУ в Ню Йорку.

Члени цього Гуртка, молоді, талановиті танцюристи й танцюристки, після першого їхнього танкового виступу в Елізабет, Н. Дж., влаштували між собою збірку і зложили 35.00 долярів на допомогу Літературно-Мистецькому Клюбові.

Від імені Правління ЛМКлюбу щиро дякую молодим нашим Прихильникам та Добродіям, які, доцінюючи культурно - громадську роботу Клюбу, відгукнулися перші на поклик Правління і поспішили нам із матеріяльною підтримкою.

Сергій Литвиненко
голова Літ.-Мист. Клюбу
(огол.)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 2803. Королева командує.

„Народе Герри! — Тіра кричала. „Я, Тіра, донька Сонця і королева Гесси-Герр, маю батька діямантів! Я тепер ваша єдина володарка!"

„Твій день скінчивсь, Сутене!", — вона насміхалася. „Я, Тіра, є тепер повновладна в країні Герр!"

„Ти скинений!", — вона сміялася. „Опущений ватажками і жерцями ти мусиш залишитися в'язнем у твоїй квартирі, доки твоя доля не буде вирішена!"